

Sygn. akt V CSK 40/21

POSTANOWIENIE

Dnia 20 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku T. J.

przy uczestnictwie M. J., N.S., J.C., G.K., H. K., C.C., D.C., U. C., T. K., K. K., M. P., A.K., W.H., S.H., P.K., J.S., K. W., S.W., P.W., W.S., G.S., M.H., Z. B., J. B., A.B.,

I. K. i J.K.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po T. B.

i S. B.,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 20 maja 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt III Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawcy T. J. od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 grudnia 2019 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie jako przyczyny kasacyjnej potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia SN z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, www.sn.pl). Skarżącego obciążał obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (por. postanowienia SN z dnia 8 lipca 2009 r.,

sygn. akt I CSK 111/09, z dnia 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II PK 220/08, www.sn.pl).

Skarżący powołał się na potrzebę wykładni art. 1019 § 1 k.c. w związku z art. 88 k.c. jako budzących poważne wątpliwości. Uzasadniając ją przeprowadził analizę prawną dotyczącą wykładni art. 88 k.c., art. 84 § 1 k.c., a także art. 1019 k.c., omawiając problematykę błędu dotyczącego treści oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku. Wywód skarżącego pozostał jednak skonstruowany w aspekcie wyłącznie teoretycznym, który powinien zostać następnie odniesiony także do realiów konkretnej rozpoznawanej sprawy, gdyż jego rozpatrywanie musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie, co skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku również wykazać (por. postanowienia SN z dnia 11 czerwca 2015 r., sygn. akt III CSK 54/15, z dnia 21 kwietnia 2015 r., sygn. akt II UK 317/14, z dnia 21 maja 2013 r., sygn. akt IV CSK 53/13, z dnia 31 stycznia 2013 r., sygn. akt II CSK 479/12, z dnia 18 września 2012 r., sygn. akt II CSK 180/12, www.sn.pl, jak również postanowienia SN z dnia 20 maja 2016 r., sygn. akt V CSK 692/15, z dnia 26 czerwca 2015 r., sygn. akt III CSK 77/15, z dnia 6 czerwca 2012 r., sygn. akt I PK 55/12, www.sn.pl, z dnia 6 grudnia 2007 r., sygn. akt I PK 216/07, niepubl.). Tak skonstruowanego uzasadnienia wniosku w niniejszej sprawie brakuje.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, z dnia 10 stycznia 2003 r., sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Podobny sposób argumentacji został zaprezentowany przez skarżącego w zakresie tej przesłanki. Skarżący odniósł się do art. 1015 § 2 k.c., omawiając tę regulację, nawiązał do istoty błędu prawnie doniosłego, a także do - zdaniem skarżącego - odmiennych orzeczeń w sprawach o niejako tożsamych stanach faktycznych, wskazując też na postępowanie przed Sądem Rejonowym w C. z

wniosku siostry skarżącego o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku. Wywód pozostał jednak w warstwie teoretycznej, bez skonkretyzowanych odniesień do okoliczności niniejszej sprawy. Powołując się na odmienne orzeczenia przywołał jedno skonkretyzowane postępowanie, ale w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie dokonał analizy, z której można byłoby wywieść, że występują w niniejszej sprawie jakieś nieprawidłowości, z uwzględnieniem ustalonego stanu faktycznego.

Należy też mieć na uwadze, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie SN z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt IV CSK 613/14, www.sn.pl). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 38/08 i z dnia 14 grudnia 2004 r., sygn. akt II CZ 142/04, obydwie nie publ.). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie SN z dnia 8 lipca 2014 r., sygn. akt I UK 65/14, www.sn.pl, zob. także m. in.: postanowienia SN z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt III PK 6/15, www.sn.pl, z dnia 13 lutego 2014 r., sygn. akt I PK 262/13, nie publ., z dnia 27 maja 2010 r., sygn. akt II UK 274/09, www.sn.pl, z dnia 13 grudnia 2007 r., sygn. akt I PK 207/07, niepubl., z dnia 12 lipca 2007 r., sygn. akt III CSK 160/07, www.sn.pl).

Na marginesie należy dostrzec, że powołane w skardze kasacyjnej wnioski dowodowe, choć sformułowane w taki sposób, aby aktualizowały się w przypadku uchylecia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, nie odnoszą w niniejszej sprawie skutków, gdyż ich doniosłość na obecnym etapie jest jedynie potencjalna (niezweryfikowana), a ustawodawca wyraźnie uregulował w art. 398¹³ § 2 k.p.c., iż w postępowaniu kasacyjnym nie jest dopuszczalne powołanie nowych faktów i dowodów, zaś Sąd Najwyższy jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia; ponadto podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.